

Viite: Vastineen täydentämispyyntö 17.11.2022

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä ja kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 29 a ja 48 §:n muuttamisesta (HE 167/2022 vp)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on sähköpostitse 17.11.2022 pyytänyt maa- ja metsätalousministeriötä täydentämään vastinettaan seuraavassa asiassa:

Metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annettavaan lakiehdotukseen liittyen valiokunnalla on toive muuttaa mainitun lakiehdotuksen 58 §:n 4 momentin voimaantulosäännöksiä siten, että lakiehdotuksen 40 §:n mukaista hoito- ja kunnossapitovelvoitteen pituutta (5 vuotta) sovellettaisiin 58 §:n 4 momentin mukaisissa tilanteissa eli silloin, kun samalle kohteelle on myönnetty tukea sellaisen aiemman lainsäädännön nojalla, johon on liittynyt pidempi (7 tai 10 vuotta) hoito- ja kunnossapitovelvoite.

Maa- ja metsätalousministeriö on selvittänyt asiaa ja toteaa vastineen täydennyksenä seuraavaa. Ministeriö on vastineessaan arvioinut asiaa MTK:n esityksen pohjalta eli pohtinut taimikon ja nuoren metsän hoidon tukeen liittyvän hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden lyhentämistä, mikä tarkoittaisi muutosta nykyiseen tukijärjestelmään. Valiokunnan tekemä vastineen täydennyspyyntö taas näyttäisi koskevan pikemmin sitä tilannetta, ettei mainittua hoito- ja kunnossapitovelvollisuutta jälkikäteen lyhennettäisi, mutta muutettaisiin tuen myöntämisen edellytyksiä suhteessa aiemmin myönnettyyn tukeen eli mahdollistettaisiin tuen myöntäminen, vaikka lakisääteinen velvoite olisi vielä voimassa. Ministeriö arvioi, että valiokunnan päätöksentekoa varten taustatiedot kummastakin vaihtoehdosta lienevät tarpeen.

Lakisääteinen velvoite: hoito- ja kunnossapitovelvollisuus ja suhde EU:n valtiontukisääntöihin

Metsätalouden määräaikaista kannustejärjestelmää koskevan lakiehdotuksen, jäljempänä kannustejärjestelmälakiehdotus, 6 §:n 2 momentin mukaan tukea ei saa käyttää työhön tai toimenpiteeseen, joka laissa säädetään maanomistajan velvollisuudeksi. Vastaava säännös on kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 6 §:n 2 momentissa ja hieman suppeampana kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) 4 §:n 2 momentissa. Tukea ei siis myönnetä lakisääteisen velvoitteen hoitamiseen. Säännös on merkityksellinen EU:n valtiontukisääntöjen näkökulmasta. Metsäalaa koskevien valtiontuen suuntaviivojen¹ 39 kohdan d alakohdan määritelmä on seuraava:

¹ Euroopan unionin suuntaviivat maa- ja metsätalouseläminen ja maaseutueläimien valtiontuesta vuosina 2014–2020
OJ C 204, 1.7.2014, s. 1–97.

kannustava vaikutus: tuen on muutettava yrityksen käyttäytymistä niin, että se harjoittaa sellaista ylimääräistä toimintaa, jota se ei harjoittaisi ilman tukea tai harjoittaisi rajoitetusti tai eri tavalla.

Toisin sanoen lakisääteinen velvoite edellyttää tekemään työn, joten näin ollen ei tarvita taloudellista kannustinta.

Voimassa olevassa laissa eli kestävän metsätalouden määräaikaissa rahoituslaissa edellä mainittu vaatimus näkyy 35 §:n 4 momentissa ja siirtymäsäännöksissä. Voimassa olevan lain 35 §:n 4 momentin mukaan hoito- ja kunnossapitovelvoitteen mukaisiin töihin ei saa käyttää voimassa olevassa laissa tarkoitettua rahoitusta. Lakisääteisen velvoitteen vaikutus taimikon varhishoidon ja nuoren metsän hoidon tuen saamiseen on otettu huomioon siirtymäsäännöksissä (48 §:n 4 mom.). Tukea ei voimassa olevan lain siirtymäsäännösten mukaan myönnetä, jos kyseisellä kohteella on rahoitettu kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain metsänuudistamista tai nuoren metsän hoitoa. Kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain 15 §:n hoito- ja kunnossapitovelvoite on koskenut vain metsänuudistamista.

Kannustejärjestelmälakiehdotuksen 58 §:ssä on voimassa olevan lain kaltaiset siirtymäsäännökset. Voimassa olevan lain 35 §:n 1 momentin mukaan nuoren metsän hoidon tukeen liittyvä hoito- ja kunnossapitovelvollisuus on 10 vuotta ja taimikon varhishoidon tuen osalta seitsemän vuotta. Tähän liittyen kannustejärjestelmälakiehdotuksen 58 §:n 4 momentissa ehdotetaan seuraavaa:

Sen estämättä, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään, taimikon ja nuoren metsän hoitoon voidaan myöntää 13 §:n nojalla tukea, jos kymmenen vuotta on kulunut samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisen metsänuudistamisen loppuun maksamisesta. Taimikon ja nuoren metsän hoitoon ei voida tämän lain 13 §:n nojalla myöntää tukea, ellei samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen nuoren metsän hoidon tuen loppuun maksamisesta ole kulunut kymmentä vuotta. Taimikon ja nuoren metsän hoitoon ei voida myöntää tukea 13 §:n nojalla, ellei samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden määräaikaisten rahoituslain (34/2015) mukaisen nuoren metsän hoidon tuen loppuun maksamisesta ole kulunut kymmentä vuotta tai taimikon varhishoidon tuen loppuun maksamisesta ole kulunut seitsemää vuotta.

Säätelyn logiikka on siis se, että tukea ei myönnetä, jos alueella rahoitettua työtä koskee hoito- ja kunnossapitovelvollisuus tai vastaavaa hoitotyötä on rahoitettu jo kerran.

Kannustejärjestelmälakiehdotuksen mukaan taimikon ja nuoren metsän hoidon tuki myönnettäisiin vähämerkityksisenä tukena eli ns. de minimis –tukena. De minimis –tukeen ei liity edellä mainittua ns. kannustavuusvaikutusvaatimusta toisin kuin edellä mainittuihin metsätaloutta koskeviin valtiontuen suuntaviivoihin. Tämä tarkoittaa, että de minimis –tuki voidaan myöntää, vaikka lakisääteinen velvoite on voimassa. Toisin sanoen pohdinnat sääntelyn suhteesta kannustavuuteen eivät tämän kysymyksen osalta ole tarpeen. Jos taimikon ja nuoren metsän hoidon tuki myönnettäisiin notifioiduna tukena, muutos saattaisi olla ongelmallinen kannustavuusnäkökulmasta.

Siirtymäsäännöksen muuttaminen eli tuen myöntäminen lakisääteisen velvoitteen voimassaoloaikana

Valiokunnan täydennyspyyntöön liittyvä kysymys voidaan ymmärtää seuraavasti. Voimassa olevassa laissa ja sitä edeltäneessä kumotussa lainsäädännössä on säännökset hoito- ja kunnossapitovelvollisuudesta. Voimassa olevan lain 35 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan hoito- ja kunnossapitovelvollisuuteen kuuluu taimikon varhishoidon tuen osalta, että taimikon jatkekehityksestä huolehditaan niin, ettei kohteelle ole tarpeen myöntää nuoren metsän hoitoon tukea ennen kuin seitsemän vuotta on kulunut taimikon

varhaishoitoon myönnetyn tuen loppuun maksamisesta. Nuoren metsän hoidon tuen osalta laissa ei ole vastaavan tyyppistä säännöstä. Voimassa olevan lain 35 §:n 3 momentissa säädetään lisäksi hoito- ja kunnossapitovelvollisuuteen liittyen hakkuiden rajoituksista. Tämä koskee sekä taimikon varhaishoitoa että nuoren metsän hoitoa. Hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden vaatimukset on määritelty yleisluonteisemmin kuin voimassa olevan lain ja kannustejärjestelmälakiehdotuksen tuen myöntämisen edellytykset.

Maa- ja metsätalousministeriö on arvioinut valiokunnan esittämää muutosta valtionavustuslain 7 §:n valossa. Kyseisessä pykälässä säädetään avustuksen myöntämisen edellytyksistä. Lain esitöissä (HE 63/2001 vp) todetaan kyseisen pykälän osalta muun muassa seuraavasti:

”Valtionavustus on tarpeellinen, jos kyseistä toimintaa tai hanketta ei voitaisi toteuttaa lainkaan ilman valtionavustuksen myöntämistä. Valtionavustuksen myöntäminen on tarpeellista myös silloin, kun yhteiskunnallisesti hyödylliseksi arvioitu hanke tai toiminta toteutuisi ilman valtionavustuksen myöntämistä selvästi hitaammin tai suppeampana. Valtionavustuksen myöntämiseen käytettävissä olevien varojen riittävyyden varmistamiseksi ja sitä kautta valtionavustusten avulla harjoitettavan yhteiskuntapolitiikan vaikuttavuuden kannalta on tärkeää, että valtionavustusta ei myönnetä sellaiseen hankkeeseen, joka toteutettaisiin esitetyllä tavalla ja esitetystä laajuudesta, vaikka toimintaan tai hankkeeseen ei myönnettäisi valtionavustusta.”

Maa- ja metsätalousministeriö on arvioinut edellä valtionavustuslain esitöissä mainittua suhteessa valiokunnan pohtimaan siirtymäsäännöksen muutokseen. Kun hoito- ja kunnossapitovelvollisuus on voimassa olevan lain mukaan seitsemän tai kymmenen vuotta tuen loppuun maksamisesta, mutta maanomistaja voisi saada tukea jo 5 vuoden jälkeen, on todennäköistä, että metsä tulee hoidetuksi *valtioneuella* oikeampaan aikaan metsän hoitotarpeen mukaan kuin jos olisi kyse pelkästä hoito- ja kunnossapitovelvoitteen mukaisesta työn tekemisestä. Jos taas maanomistaja joutuisi odottamaan lakisääteisen hoito- ja kunnossapitovelvoitteen loppumiseen asti ennen kuin voisi hakea uudelleen tukea hoitotyöhön, vaihtoehdot lienevät seuraavat:

- Suurin osa metsänomistajista todennäköisesti ajattelisi, ettei muutaman vuoden odottelulla ole väliä eli he viivästyttäisivät toimenpiteen suorittamista siihen asti, kun saisivat tukea. Metsän kasvaessa työ tullee aikaisempaa kalliimmaksi. Pieni osa maanomistajista tekisi työn oikeaan aikaan esim. 5 vuoden kuluttua ilman tukeakin.

Edellä mainitun valossa maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei valiokunnan pohtima siirtymäsäännöksen muutos merkitse poikkeamista valtionavustuslain 7 §:n sääntelystä.

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan säädösmuutos voidaan tehdä valiokunnan esittämällä tavalla siten, että muutetaan ainoastaan siirtymäsäännöksiä ja ettei muuteta voimassa olevan lainsäädännön hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden pituutta. Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että välillisesti ja osittain muutetaan hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden pituutta. Osittain tarkoittaa tässä sitä, että ne maanomistajat, jotka eivät hyödynnä mahdollisuutta valiokunnan pohtiman siirtymäsäännöksen mukaiseen tukeen, noudattavat edelleenkin voimassa olevan lainsäädännön mukaista kymmenen tai seitsemän vuoden hoito- ja kunnossapitovelvollisuutta. Ne maanomistajat, jotka taas hyödyntävät valiokunnan pohtiman siirtymäsäännöksen mukaisesti oikeutta saada taimikon ja nuoren metsän hoidon tukea hoito- ja kunnossapitovelvoitteen voimassa ollessa, tekevät kyseisen hoitotyön kannustejärjestelmälakiehdotuksen vaatimusten mukaisesti ja noudattavat sitten tuen loppuun maksamisesta lukien uutta viiden vuoden hoito- ja kunnossapitovelvoitetta. Lopputulos tällöin on, että hoito- ja kunnossapitovelvoitteen pituus vaihtelee sen mukaan, hakeeko maanomistaja valiokunnan suunnitteleman siirtymäsäännöksen mukaisesti tukea vai ei. *Valiokunnan pohtiman siirtymäsäännöksen mukaisesti ei siis päästä yhtenäiseen hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden pituuteen.* Todettakoon, että MTK:n lausunto viittasi siihen, että myös voimassa

olevan lainsäädännön hoito- ja kunnossapitovelvollisuutta lyhennettäisiin ja tätä asiaa tarkastellaan sen vuoksi jäljempänä erikseen.

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan edellä oleva tarkoittaa, että kannustejärjestelmän siirtymäsäännöksen muutos on samalla muutos voimassa olevaan tukijärjestelmään. Kyse ei jälkimmäisen osalta kuitenkaan ole tuen myöntämisen edellytystä koskevasta muutoksesta vaan tukeen liittyvän velvoitteen muutoksesta. Ministeriön arvion mukaan asiassa ei liene valtiontukeen liittyvää ongelmaa, mutta on kuitenkin todettava, että valtiontuet kuuluvat EU:n toimivaltaan ja näin ollen komissio viime kädessä arvioi suunnitellun siirtymäsäännöksen asianmukaisuuden valtiontukinäkökulmasta. Jos valiokunta muuttaa siirtymäsäännöstä, tulee siirtymäsäännöksen muutos perusteluineen joka tapauksessa komission tietoon notifiointiprosessin yhteydessä.

Hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden jälkikäteinen lyhentäminen

Maa- ja metsätalousministeriö on vastineessaan jo perustellut sitä vaihtoehtoa, että voimassa olevaan lainsäädäntöön tehtäisiin muutos, jolla lyhennettäisiin taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon tuen hoito- ja kunnossapitovelvollisuus viiteen vuoteen. Epäselvää on, tarkoitettiinko MTK:n lausunnossa myös voimassa olevan lain siirtymäsäännösten tarkistamista määräaikojen osalta. Ministeriö pitää tätä vaihtoehtoa epätodennäköisenä. Tässä yhteydessä tarkastellaankin vain sitä vaihtoehtoa, että lyhennettäisiin voimassa olevan lain mukaan myönnetyn tuen hoito- ja kunnossapitovelvoitteen pituutta samoin kuin kannustejärjestelmäkiehdotuksen siirtymäsäännöksen määräaikoja viiteen vuoteen.

Maa- ja metsätalousministeriö on selvittänyt metsäkeskukselta voimassa olevan lain mukaisten taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon osalta voimassa olevien hoito- ja kunnossapitovelvoitteiden määrään. Niitä on noin 220 000 kappaletta. Hyvään hallintoon kuuluu, että tällaisissa tilanteissa maanomistaja saisi hoito- ja kunnossapitovelvoitteen muutoksesta tiedon. Ministeriö ei näe tällaiselle muutokselle perusteita kuten edellä on todettu.

Maa- ja metsätalousministeriö ei pidä vastineessa mainituista syistä tällaista muutosta perusteltuna. Lisäksi ministeriö toteaa, että hoito- ja kunnossapitovelvoitetta koskevan ajan lyhentäminen kahdella tai viidellä vuodella on asia, joka tulisi ilmoittaa komissiolle. Kyseessä on tukeen liittyvien ehtojen väljentäminen (= velvoiteaika lyhenee). On mahdollista, ettei komissiolla ole muutokseen huomautettavaa, mutta varmuutta asiasta ei etukäteen ole. Kuten edellä on todettu, valtiontukiasiat kuuluvat EU:n toimivaltaan ja komissio lausuu asiasta viimeisen sanan. Näin ollen kyseisten säännösten voimaantulosta tulisi säätää valtioneuvoston asetuksella. Muutosta ei saa toimeenpanna ennen komission hyväksyvää päätöstä, ja notifiointiin menevää aikaa on vaikea arvioida. On mahdollista, että myönteinen vastaus saadaan nopeallakin aikataululla, mutta varmuutta asiasta ei ole. Ministeriö ei näe perusteita sille, että nykyistä tukijärjestelmää muutettaisiin tällä tavalla, kun lain voimassaoloaika on jäljellä enää ensi vuoden loppuun saakka.

Mahdollinen lakiehdotuksen siirtymäsäännöksen muuttaminen

Kannustejärjestelmäkiehdotuksen 58 §:n 4 momentti on seuraava:

Sen estämättä, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään, taimikon ja nuoren metsän hoitoon voidaan myöntää 13 §:n nojalla tukea, jos kymmenen vuotta on kulunut samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisen metsänuudistamisen loppuun maksamisesta. Taimikon ja nuoren metsän hoitoon ei voida tämän lain 13 §:n nojalla myöntää tukea, ellei samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisen nuoren metsän hoidon tuen loppuun maksamisesta ole kulunut kymmentä vuotta. Taimikon ja nuoren metsän hoitoon ei voida myöntää tukea 13 §:n nojalla, ellei samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden

määräaikaisen rahoituslain (34/2015) mukaisen nuoren metsän hoidon tuen loppuun maksamisesta ole kulunut kymmentä vuotta tai taimikon varhishoidon tuen loppuun maksamisesta ole kulunut seitsemää vuotta.

Lakiehdotuksen osalta on syytä kiinnittää huomiota siinä mainittujen lakien voimassaoloaikaan. Kestävän metsätalouden rahoituksesta annettu laki kumottiin lailla (35/2015), joka tuli voimaan 1.2.2015. Voimassa oleva laki eli kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki tuli voimaan 1.6.2015. Voimaantulosta säädettiin valtioneuvoston asetuksella (593/2015). Tarkoituksena on, että kannustejärjestelmää koskeva laki tulisi voimaan 1.1.2024. Mainituista päivämääristä johtuen ei olisi loogista sitoa kumotun kestävän metsätalouden rahoituslain nojalla rahoitettuihin töihin viiden vuoden määräaikaan, koska määräaika olisi tällöin useimmissa tapauksissa jo kulunut. Näin ollen kannustejärjestelmää koskevan lakiehdotuksen 58 §:n 4 momentin kaksi ensimmäistä virkettä pitäisi muuttaa seuraavaan muotoon (yksi virke):

Sen estämättä, mitä 6 §:n 2 momentissa säädetään, taimikon ja nuoren metsän hoitoon voidaan myöntää 13 §:n nojalla tukea, **vaikka metsänuudistamiseen liittyvä hoito- ja kunnossapitovelvoite on vielä voimassa.**

Edellä olevassa ei ole taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen myöntämiseen liittyvää rajoitusta aiempaan kumotun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun mukaiseen nuoren metsän hoitotyöhön, koska kumotussa kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa ei ollut nuoren metsän hoitoon liittyvää hoito- ja kunnossapitovelvoitetta. Lakiehdotuksen siirtymäsäännöksessä rajoitettiin vain sitä, miten pitkän ajan tulee kulua aiemmin valtiontuella rahoitetusta työstä.

Kannustejärjestelmää koskevan lakiehdotuksen viimeinen virke liittyy voimassa olevan lain nojalla rahoitettuihin töihin. Se tulisi tällöin muuttaa seuraavasti:

Taimikon ja nuoren metsän hoitoon ei voida myöntää tukea 13 §:n nojalla, ellei samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) mukaisen nuoren metsän hoidon tuen loppuun maksamisesta ole kulunut **viittä** vuotta tai taimikon varhishoidon tuen loppuun maksamisesta ole kulunut **viittä** vuotta.

Eri vaihtoehtojen selkeys tiedottamisen kannalta

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan ei voi sanoa, että olisi helpompi tiedottaa valiokunnan pohtiman siirtymäsäännöksen mukaisista määräajoista kuin hallituksen esityksen mukaisen kannustejärjestelmäehdotuksen siirtymäsäännöksen määräajoista.

Edellä on jo todettu, että valiokunnan pohtiman siirtymäsäännöksen muuttamisen johdosta työt tulisivat mahdollisesti tehtyä oikeampaan aikaan. Toisaalta pitää muistaa, että valiokunnan pohtiman siirtymäsäännöksen mukaisessa vaihtoehdossa maanomistaja joutuu pohtimaan, tekeekö työn omalla kustannuksellaan velvoitteen aikana ja vapautuu sitten aikaisemmin muun muassa hoito- ja kunnossapitovelvollisuuteen kuuluvista hakkuurajoituksista vai tekeekö työn valtiontuella ja joutuu noudattamaan sen jälkeen uutta viiden vuoden hoito- ja kunnossapitovelvollisuutta (ml. hakkuita koskevat rajoitukset).

Muissa tuissa hoito- ja kunnossapitovelvoitteen aikana ei myönnettäisi uutta tukea. Tässä mielessä hallituksen esitykseen sisältyvän kannustejärjestelmäehdotuksen sääntely saattaa olla helpommin hahmotettavissa.

Maa- ja metsätalousministeriö jättää valiokunnan arvioitavaksi asian, mutta toteaa, ettei valiokunnan pohtiman muutoksen ja kannustejärjestelmälakiehdotuksen osalta voi yksiselitteisesti sanoa, kumman vaihtoehdon mukaan tiedottaminen maanomistajille ja metsäalan yrityksille olisi helpompaa ja selkeämpää.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että toteuttamistavaltaan työläin olisi joka tapauksessa se vaihtoehto, että muutettaisiin siirtymäsäännöksen ohella myös voimassa olevan lainsäädännön hoito- ja kunnossapitovelvoitteen pituutta.

Tiedoksi: komission säädösehdotus koskien vähämerkityksistä tukea

Viime viikolla komissio julkaisi ehdotusluonnoksen uudeksi vähämerkityksistä tukea koskevaksi asetukseksi. Maa- ja metsätalousministeriö haluaa saattaa asian valiokunnan tietoon. Yhteismetsiä edustavat tahot olivat huolissaan siitä, että osalla yhteismetsistä saattaisi vähämerkityksisen tuen 200 000 euron enimmäismäärä kolmen verovuoden aikana rajoittaa tuensaantia. Komission luonnoksessa tuo enimmäismäärä olisi jatkossa 275 000 euroa. Ehdotettu korkeampi vähämerkityksisen tuen määrä vähentänee yhteismetsiä edustavien tahojen huolia tuensaannin rajoituksista.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että luonnoksen pohjalta ministeriö ei esitä tarkistuksia kannustejärjestelmälakiehdotukseen. Komission luonnoksessa on muun muassa säännös, joka velvoittaisi tietojen tallentamiseen avoimeen EU:n keskusrekisteriin tai mahdolliseen kansalliseen keskusrekisteriin. Sääntelyn lopullinen sisältö on vielä täysin avoin ja mainittu keskusrekisteriä koskeva säännös saattaa edellyttää jonkinlaista viittaussäännöstä tai muuta vastaavaa kansalliseen lainsäädäntöön.

Kuulemista koskevat asiakirjat asetusluonnos mukaan lukien ovat saatavilla komission sivuilla: https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2022-de-minimis_en Komission verkkosivu on englanninkielinen, mutta asetusluonnos on verkkosivulla saatavilla suomenkielisenä. Suomessa kyseisen asian hoitamisen vastuuministeriö on työ- ja elinkeinoministeriö.